

belijdenis aanleiding
eigen om belijdenis
naak vindt daarin, dat
voor den Dienst des
et, dat men door een
leven geen belijdenis
en, dan zou het zeker
te personen toch te
gehoofs te doen. Eer
an worden aangeregd,
die zonde volhouden,
kunnen afleggen. De
uigenachtige belijdenis
heeft voor alle dingen
theid in zoo heilige
igen. Wel dient ook
roeping te worden
tevens dient hun te
zij, zoolang ze zich
te roeping niet kunnen
de vermaningen
stand erger dan
een volhouden is in
de Kerkraad ook
Lasco het reeds voor
van de gemeente af
rens van 13-20 jaar,
vroegeren leeftijd,
belijdenis deed, moe
ge genomen zijn, en
een tiental jaren
orden, maar toe te
3, die openlijk wel
gehoofs af te leggen,
tijn of een slecht leven
an uit als lidmaten
staan, mag niet. Al
in de Kerk ingelijdt,
dat ze geen geloof
naarom niet in de
Vie weigert den naam
en, behoort in de
niet tehuis. In een
te toestand geduld
die als belijdenis
niet.

leen met zulke ge
ware de zaak niet
dergelijke menschen,
it meer ter kerke
n niet meer gelezen
r wandel voor de
en voor wereld een
en nog tot de Kerk
ouders hen toen ze
erk lieten doopen,
vloeiingen en bieden
borg voor de chris
ter kinderen. Zelfs
men hun kinderen
aren ze bereid bij
te laten optreden,
id nog volkomen
lk een doop te
mag men niet van
eft men te rekenen
Vet of iemand nog
pboek der gemeente
of hij een geloof
aad, die zulke een
et uit de gemeente
os als doopdijst blijft
hij zou die zonde
neer hij op grond
aan of vrouw toch
an kinderen doopen

en uitzondering, en
um heeft met haar
p het oog gehad,
omen kunnen be
beallissing zeer
was. Welke toe
eld heeft, bespre
l.

DR. H. H. K.

Scholen.

ngen door Dr. J. H.
an met. Harlaar te
en heer A. C. van
oden in de collecte,

AGERS, Voorzitter.

ts EENER ANALYSE
EN ORGANISME.

ay, van niet minder
gote af-ering van
LJKE VEREENIGING
IDIGEN IN NEDER

andeld dankt mij,
ak-menschen zijn,
arbij is de wijze
eld, mij zoo blij
ngen voel uit dese
te deelen. Laat
ij blij-verreende
n schrijver van de
n FUNCTIES VAN
hij voor de mees
bekende is, even

te Groeningen en
het physiologisch
URDER, werkzaam.
nudeerde hij aan
AMSTELDAM en
BAKHUIS ROOSE-
ghien, die zijn
ident BUTENDIJK
e geworden van,
erkend wordt,
eld en daarbij,
ters blijkt, wijs-
ende.

en gansch ander
telijk" noemen,
er BUTENDIJK,
te studie en ook
ging van begi-
mer de „chris-
g waren.

En nu blijkt mij uit deze zijn SCHETS, dat
deze zelfde heer BUTENDIJK thans bij zijn
wetenschappelijk denken van vóór-oordelen
uitgaat, waarvan hij het huns, ook de Chris-
telijke Genees- en Natuurkundigen uitgaat.

Zelfs maar aan de schets eener analyse
dezer veranderde wetenschappelijke denkwijze
van den heer BUTENDIJK zal ik wel laten mij
te wagen. Alleen de geest des menschen, die
in hem is, weet wat des menschen is. Maar
bovenhangt een dergelijke verandering
met zooveel onbewust psychisch gebeuren
aan, dat zelfs de geest des menschen, die in
hem is, er niet alles van weet. Toch wil hij
hem voorkomen, dat de belovende, die hij
bewust of onbewust, van ROOSEBOOM en PLAC
heeft ondergaan, bij het rekenen met de psy-
chische factoren, welke deze verandering hebben
veroorzaakt, niet mag verwaarloosd. En even-
zoo, dat, hoe hij verrast mij het feit zelf
dezer veranderende ois is, haar ontstaan, door
wat mij uit het BUTENDIJK in de laatste
jaren nu en dan gebouwen gesprekken bleek,
mij niet geheel onverklaarbaar is. Dan, belang-
rijker dan de verandering van denkwijze van
dezen essayist, is voor mijn lezers het essay
zelf en ik wil daarom trachten daarvan een
kort en, voorzover mij dat als leek mogelijk
is, juist resumé te geven.

De titel: SCHRIFT EENER ANALYSE DER FUNCTIES
VAN ORGANEN EN ORGANISME, zoo, daar
ik meen, kunnen verstoelt met „Hoofdfuncties
eener ontleding der verrichtingen van organen en
organismen". Tot, zoo noodig, meer verstand
der laatste twee woorden, zou er nog aan kun-
nen toegevoegd worden, dat, om iets te noemen,
„n menscheelich lichaam een organisme en zijn
hand of zijn spier een orgaan is."

Met dat „orgaan" en „organisme" bevinden
wij ons op het gebied van het „organische" of
van dat der „levende" natuur; van planten, die-
ren en menschen-lieven en hun organen. Orga-
nen en organismen zijn geproefd uit levende
„cellen" en niet alleen bij deze groeiselma maar
ook bij hun elementen: de „cellen" kan men
spreken van organen en organismen en is dan ook,
zooals BUTENDIJK zegt, een „amele, een „orga-
nisme" en een „leucocyt of witte bloedcel een
„orgaan" te noemen.

Kan men dan zowel bij organen als bij
organismen van levensverrichtingen spreken, als
onderscheidend kenmerk van een organisme stelt
B. het streven naar zelfbehoud en naar behoud
van zijn soort, of wat hetzelfde zegt: naar doel-
matige aanpassing en voortplanting, terwijl hij
als het „menscheelich kenmerk voor het leven
van organen en organismen, o. a. de stofwissel-
ing en het reageren op prikkels stelt."

Bij een analyse of ontleding hunner functies
doet zich de vraag op: „in hoeverre deze
functies mechanisch materialistisch zijn te ver-
staan; of in hoeverre onstoffelijke oorzaken
dastoe bijdragen; en eindelijk, van welke orde
deze onstoffelijke oorzaken zijn en in hoeverre
wij ze kunnen analyseren."

Dit is het probleem, welks oplossing BUTEN-
DIJK heeft zoeken te benaderen.

Eerst in het IIe hoofdstuk van zijn essay
sien wij hem aan de benadering bezig.

Hier, in het Ie, spreekt hij dan verder nog
over zijn daarbij gevolgde methode.

Hij toont zich daarbij bewust te zijn, dat bij de
benadering der oplossing van een probleem, als
sich hier in het natuurgebied, op het gebied
van de levende stof voortdort — in dit geval: de
verrichtingen van organen en organismen, —
naast de zintuiglijke waarneming een causaal-
of oorsakelijk denken dienst moet doen.

Wij later onderzoeker, die dū denkt, daarbij
werkt met de begrippen oorsak, kracht, orde,
wet, en wet, maar, omdat deze tot de hoogte
of metafysische behoeven, niet alle onder-
zoekers er hetzelfde onder verstaan, geeft B. hier
een lezenswaardige uiteenzetting van zijn verstaan
dezer begrippen.

Onder die begrippen neemt hij echter ook
op dat van „immaterele realiteit" of „onstoffe-
lijke zakelijkheid", iets wat trouwens bij een
probleemstelling als de hierboven vermelde,
waarbij althans de mogelijkheid van „onstoffe-
lijke oorzaken" niet bij voorbaat wordt uige-
scheld, ook te verwachten was.

Het getuigt daarbij van zijn besonnenheid
wanneer hij zegt dat genoemd begrip „immatere-
le realiteit" scherp te onderscheiden is van de
begrippen „Ziel" en „God".

Wie als HAAKSEL de „innerlijke ervaring",
welke ons van een „immaterele realiteit" ver-
reikt, voor zelfbedrog houdt, kan tot de
spodische uitspraak komen: „Die Welt-
geestliche muss ein physikalisches chemisches
Process sein".

Maar daarmee staat hij dan ook, zooals
BUTENDIJK zegt, „tegenover de algemeene
opinie der moderne natuuronderzoekers".

In de tegenwoordige, ook onder hen heer-
schende kenler toch, komt aan de innerlijke
niet minder dan aan de zintuiglijke ervaring
ten plaats toe.

Zoo ook in de kenler welke BUTENDIJK
accepteert.

Maar, zonder materialist te zijn en dus, gelijk
de moderne natuuronderzoekers, een „onstoffe-
lijke zakelijkheid" te erkennen, kan men ook
zoo, door een „monisme of eenheidsleer" zijn
denken laten beheerschen. En dan zal daarin
niet voor een eenvoudige en dus onstoffelijke
ziel mee de mogelijkheid op voortbestaan
na het sterven, noch voor den persoonlijken
God, den Schepper en Onderhouder der wereld,
— plaats zijn.

Maar, anders is ook dit in het denken van BUT-
ENDIJK. Niet toch als vele moderne natuur-
onderzoekers, laat deze zijn denken door het
monisme beheerschen.

Reeds in zijn „een woord vooraf" doet hij
uitkomen, dat zijn SCHETS wil geven van uit
„een streng dualistische, cretialistische levens-
beschouwing, een beeld der werkelijke ervaring".

Maar ook wanneer hij op blz. 8 na het:
„Voor hem echter, die de realiteit van het Ik
rekenen en de innerlijke (psychische) ervaring
als goede en onmisbare methode aanziet, om
mede de ware voorstelling der wereld te kunnen
vormen, voor hem bestaan er ook onstoffe-
lijke oorzaken en realiteiten", — terstond
deze zin laat volgen: „Te meer nog voor
degenen, die meent, dat door bijzondere
openbaring ons waarheden zijn toegevoerd,
enere seker, ja nog zekerder, dan die welke
uit andere bron zijn geput." — dan be-
hoofst men daar, na gezette lezing van het
gehele stuk, waarlijk niet tusschen de regels
door te lezen om te verstaan, dat hij zooveel
wat in dezen laatste zin in den eersten zin
staat, ook voor zich zichzelf bedoelt.

Wat het begrip „Ziel" betreft zegt hij,
nietnigend op zijn mededeeling van later
onderzoek, reeds in dit inleidend hoofdstuk,
dat „het uitgesloten is, dat in de organen
perce of deelen der psyche zijn besluten". Iets
wat zeker met het bekende: „Ziele in foto et foto
in qualibet parte corporis", of, dat de ziel „ge-
heel in het gehele en geheel in welk deel ook
van het lichaam is", — een gedachte, ons van
den Neo-Platonist PLOTINUS toegekomen, — is
strijd is, doch wat toch aannemelijker schijnt
dan deze voorstelling. De eenheid en ondeel-
baarheid der menscheelich ziel", voegt Buten-
dijk, — na een woord van niet onoverdier
spot met de hiden-daagsche Psychologie, —
er aan toe, „wordt zoowel door psychische,
ethisch-religieuze als ook natuurwetenschappe-
lijke ervaring ons als axioma opgedrongen".

En, al acht hij ook niet, dat in de organen psyche
besluten is en dat bij den mensch de schors
der grootte (en kleine?) hersenen slechts psyche
bestit", — voor een bestaan der ziel ook na het
sterven spreekt hij zich onverholen uit. Wel
zegt hij dat de onderzoekers van het spiritisme
daarom slechts negatieve resultaten hebben
opgeleverd, maar hij zegt ook, „dat wij op andere
vele groonden en overtuigingen omtrent het
bestaan der psyche zonder deze materiële voor-
waarden (deelen der hersenschors) akennend
kunnen besluten."

In mijn volgende artikel zal ik gelegenheid
hebben aan te wijzen, dat BUTENDIJK in zijn
wetenschappelijk denken evenster plaats geef
aan het begrip „God" en wel bepaald aan
het Christelijk Theïstische.

G.

in qualibet parte corporis", of, dat de ziel „ge-
heel in het gehele en geheel in welk deel ook
van het lichaam is", — een gedachte, ons van
den Neo-Platonist PLOTINUS toegekomen, — is
strijd is, doch wat toch aannemelijker schijnt
dan deze voorstelling. De eenheid en ondeel-
baarheid der menscheelich ziel", voegt Buten-
dijk, — na een woord van niet onoverdier
spot met de hiden-daagsche Psychologie, —
er aan toe, „wordt zoowel door psychische,
ethisch-religieuze als ook natuurwetenschappe-
lijke ervaring ons als axioma opgedrongen".

En, al acht hij ook niet, dat in de organen psyche
besluten is en dat bij den mensch de schors
der grootte (en kleine?) hersenen slechts psyche
bestit", — voor een bestaan der ziel ook na het
sterven spreekt hij zich onverholen uit. Wel
zegt hij dat de onderzoekers van het spiritisme
daarom slechts negatieve resultaten hebben
opgeleverd, maar hij zegt ook, „dat wij op andere
vele groonden en overtuigingen omtrent het
bestaan der psyche zonder deze materiële voor-
waarden (deelen der hersenschors) akennend
kunnen besluten."

In mijn volgende artikel zal ik gelegenheid
hebben aan te wijzen, dat BUTENDIJK in zijn
wetenschappelijk denken evenster plaats geef
aan het begrip „God" en wel bepaald aan
het Christelijk Theïstische.

G.

in qualibet parte corporis", of, dat de ziel „ge-
heel in het gehele en geheel in welk deel ook
van het lichaam is", — een gedachte, ons van
den Neo-Platonist PLOTINUS toegekomen, — is
strijd is, doch wat toch aannemelijker schijnt
dan deze voorstelling. De eenheid en ondeel-
baarheid der menscheelich ziel", voegt Buten-
dijk, — na een woord van niet onoverdier
spot met de hiden-daagsche Psychologie, —
er aan toe, „wordt zoowel door psychische,
ethisch-religieuze als ook natuurwetenschappe-
lijke ervaring ons als axioma opgedrongen".

En, al acht hij ook niet, dat in de organen psyche
besluten is en dat bij den mensch de schors
der grootte (en kleine?) hersenen slechts psyche
bestit", — voor een bestaan der ziel ook na het
sterven spreekt hij zich onverholen uit. Wel
zegt hij dat de onderzoekers van het spiritisme
daarom slechts negatieve resultaten hebben
opgeleverd, maar hij zegt ook, „dat wij op andere
vele groonden en overtuigingen omtrent het
bestaan der psyche zonder deze materiële voor-
waarden (deelen der hersenschors) akennend
kunnen besluten."

In mijn volgende artikel zal ik gelegenheid
hebben aan te wijzen, dat BUTENDIJK in zijn
wetenschappelijk denken evenster plaats geef
aan het begrip „God" en wel bepaald aan
het Christelijk Theïstische.

G.

in qualibet parte corporis", of, dat de ziel „ge-
heel in het gehele en geheel in welk deel ook
van het lichaam is", — een gedachte, ons van
den Neo-Platonist PLOTINUS toegekomen, — is
strijd is, doch wat toch aannemelijker schijnt
dan deze voorstelling. De eenheid en ondeel-
baarheid der menscheelich ziel", voegt Buten-
dijk, — na een woord van niet onoverdier
spot met de hiden-daagsche Psychologie, —
er aan toe, „wordt zoowel door psychische,
ethisch-religieuze als ook natuurwetenschappe-
lijke ervaring ons als axioma opgedrongen".

En, al acht hij ook niet, dat in de organen psyche
besluten is en dat bij den mensch de schors
der grootte (en kleine?) hersenen slechts psyche
bestit", — voor een bestaan der ziel ook na het
sterven spreekt hij zich onverholen uit. Wel
zegt hij dat de onderzoekers van het spiritisme
daarom slechts negatieve resultaten hebben
opgeleverd, maar hij zegt ook, „dat wij op andere
vele groonden en overtuigingen omtrent het
bestaan der psyche zonder deze materiële voor-
waarden (deelen der hersenschors) akennend
kunnen besluten."

In mijn volgende artikel zal ik gelegenheid
hebben aan te wijzen, dat BUTENDIJK in zijn
wetenschappelijk denken evenster plaats geef
aan het begrip „God" en wel bepaald aan
het Christelijk Theïstische.

G.

in qualibet parte corporis", of, dat de ziel „ge-
heel in het gehele en geheel in welk deel ook
van het lichaam is", — een gedachte, ons van
den Neo-Platonist PLOTINUS toegekomen, — is
strijd is, doch wat toch aannemelijker schijnt
dan deze voorstelling. De eenheid en ondeel-
baarheid der menscheelich ziel", voegt Buten-
dijk, — na een woord van niet onoverdier
spot met de hiden-daagsche Psychologie, —
er aan toe, „wordt zoowel door psychische,
ethisch-religieuze als ook natuurwetenschappe-
lijke ervaring ons als axioma opgedrongen".

En, al acht hij ook niet, dat in de organen psyche
besluten is en dat bij den mensch de schors
der grootte (en kleine?) hersenen slechts psyche
bestit", — voor een bestaan der ziel ook na het
sterven spreekt hij zich onverholen uit. Wel
zegt hij dat de onderzoekers van het spiritisme
daarom slechts negatieve resultaten hebben
opgeleverd, maar hij zegt ook, „dat wij op andere
vele groonden en overtuigingen omtrent het
bestaan der psyche zonder deze materiële voor-
waarden (deelen der hersenschors) akennend
kunnen besluten."

In mijn volgende artikel zal ik gelegenheid
hebben aan te wijzen, dat BUTENDIJK in zijn
wetenschappelijk denken evenster plaats geef
aan het begrip „God" en wel bepaald aan
het Christelijk Theïstische.

G.

den naam van den afgevaardigde vóór 1 Maart
aan haar adres te willen opgeven.

Het agendum zal in 't Diaconaal Corresponden-
tieblad van Maart worden bekend gemaakt.

Namens het bestuur:

MEVR. J. C. BRUMMELKAMP—ESSER,
secretaresse.

's-Gravenhage, Ballistraat 170.

P.S. Diaconien, die zich nog niet als leden
kennen, worden vriendelijk verzocht deze
circulaire als ook aan haar adres gericht te
willen beschouwen.

Kort verslag van de vergadering der
kerken in de classis Zwolle, ge-
houden 6 Februari 1913 te Zwolle.

Art. I. Opening. Gezoegen Psalm 119: 3.
Gelesen: 1 Petrus 2: 1-12 en geboden.

Art. II. Moderamen: Ds. H. te Velde, praeses;
Ds. F. Bruinsma, scriba; Dr. J. Hanis, assessor.

Art. III. Ds. Douma en Ds. Toelen sien de
credentiebrieven na. Alle kerken zijn vertegen-
woordigd.

Art. IV. De notulen worden gelezen en
goedgekeurd.

Art. V. Examen praeparatoir van de broeders
J. B. Jansen en D. Ligter. De stukken worden
nagesien door de broeders Ds. Westerbeek van
Eerten en Ds. Brouwer en zijn in orde be-
vonden. Na het voordragen van een gedeelte
hunner vooraf ingeleverde predicaats woorden
de beide broeders onderzocht en met alle
stemmen toegelaten om te staan naar den dienst
des Woords en der Sacramenten in de Gere-
formeerde Kerken. Hun zal hiervan acte worden
uitgereikt.

Art. VI. Ds. Elzeaga en ouderling Grooten-
huis worden aangewezen om het katboek van
den deputaat voor de emeriti en Ds. Toelen
en Ds. Bosch om het boek van den classicaal
penningmeester na te zien. De broeders rap-
porteren later, dat de boeken in orde zijn.

Art. VII. Ekele instructie's worden be-
handeld: a. In de zaak van Ambt-Vollenhove (A)
worden als commissie van onderzoek aan-
gewezen: Ds. H. te Velde; Ds. J. Douma de
consulent, en ouderling B. van Bruggen; b. In
de zaak van Kampen de broeders Dr. J. Hanis,
Ds. Gispén en Ds. Wielenga, en een ouderling
uit de kerk van Zwolle en van Sneekwijk (B).
Dr. Hanis zal de commissie samenroepen.

Art. VIII. Rapport omtrent de sending op
Soemba wordt diimaal niet uitgebracht wegens
ongesteldheid van den deputaat ad hoc.

Art. IX. Rondvraag art. 41. Levert geene
bijzonderheden op.

Art. X. De vacaturebeurten worden geteld.

Art. XI. De volgende benoemingen hebben
plaats: a. deputaten voor kerkvisitatie: Ds. G.
Wielenga, Ds. Westerbeek van Eerten, secundus
Ds. H. te Velde; Dr. J. Hanis, Ds. Gispén,
secundus Ds. Brouwer; b. voor regeling van
classicaal examina: Ds. Gispén en Ds. Wielenga;
c. classicaal-correspondent: Ds. Elkes; d. voor
Rheine; Ds. Toelen; e. classicaal penningmeester:
Ds. Gispén; f. voor de emeriti-predikanten (ka)
en: Dr. Westerbeek van Eerten; g. voor hulp-
behoevende kerken: Ds. te Velde; d. voor
regeling vacaturebeurten: Ds. te Velde en Ds.
Brouwer; e. archivaris: kerk van Zwolle; j. cor-
respondent Theol. School: Ds. J. Bosch; k.
deputaat voor de sending: Ds. G. Wielenga; l.
kerken voor approbatie van beroepingen:
Zwolle en Kampen.

Art. XII. Roepende kerk voor de volgende
classis is Genemuiden; praeses Ds. Toelen;
assessor Ds. te Velde; scriba Ds. F. Bruinsma.

Art. XIII. Sluiting. De assessor sluit de ver-
gadering met dankzegging en gebed.

Op last der classis:

J. HANIS.

Kort verslag van de vergadering der
classis Axel, gehouden 6 Febr. 1913

Art. 1. Ds. G. R. Kuyper opent namens de
roepende kerk van Schoondijke op de gebruikelijke
wijze de vergadering. De credentiebrieven
worden nagesien en in orde bevonden.

Alle kerken zijn wettig vertegenwoordigd. De
kerk van Zaamslag heeft twee instructies.

Art. 2. Het moderamen wordt aldus samen-
gesteld: Ds. G. R. Kuyper, praeses; Dr. W.
van 't Sant, scriba; Ds. H. van der Wal, assessor.

Art. 3. De praeses spreekt namens de classis
zijn blijdschap uit, wijl de pogingen, aangewend
door de kerk van Zaamslag, om weer een eigen
Dienst des Woords te verkrijgen, met verrassend
gunstigen uitval werden bekroond.

Art. 4. De notulen der vorige vergadering
worden gelezen en goedgekeurd.

Art. 5. Rondvraag art. 41. K. O. Axel A
vraagt: wat verstaat men er onder om als gast
bij een kerk in te wonen? Na eene korte
discussie, deze vraag betreffende, benoemt de
classis, van oordeel zijnde, dat het stelsel van
gasten een abnormale toestand is in het kerkelijke
leven; deputaten, met de opdracht een onderzoek
in te stellen naar de kerkelijke grenzen en afwij-
kingen, die daarbij gevonden worden. Ds. Halsteyn
deelt mee, dat broeder G. Meertens als
diaken is afgetreden en heeft opgehouden depu-
taat voor de Prov. kas voor behoeftige idioten
ent. te zijn. In zijn plaats wordt door de
classis benoemd broeder A. J. Tazelaar. De
kerk van Zaamslag verzoekt om aan de kerken
in de classis uit te reiken een vijftal exemplaren
van de visitatieregeling in de Gereformeerde
kerken van de classis Axel. Hieraan wordt
voldaan. Tevens wordt haar een antwoord ge-
geven op de vraag: Hoe te handelen met doop-
leden der gemeente, die gevallen zijn in een
zonde tegen het zevende gebod en die hiervan
belijdenis willen doen voor den keurraad en
in de gemeente, voordat de zonde openbaar
geworden is.

Art. 6. De door de classis uitgenoodigde
deputaten art. 49 K.O. komen ter vergadering;
worden door den praeses verwelkomd, en na
de noodige inlichtingen ontvangen te hebben,
in de gelegenheid gesteld, haar van grondig
oordeel en van bijzonder advies te dienen inzake
den stand der ineenstemming van de kerken te
Axel A en B.

Art. 7. Ekele rapporten worden uitgebracht
en evangelisatiebeurten geregeld.

Art. 8. De kerk van Axel A spreekt de
wenscheelichheid uit van het zenden van een
afgevaardigde der classis Axel naar het Congres
voor Gereformeerde Evangelisatie, dat D.V. op
Dinsdag 8 en Woensdag 9 April te Amsterdam
gehouden zal worden. Besloten wordt Ds. Bruins
af te vaardigen.

Art. 9. De kerk van T. ontvangt advies in
een tweetal tuchtsaken. Eveneens de kerk van D.

Art. 10. De kerk van Zaamslag doet mede-
deeling van de aanneming van het beroep van
Ds. de Walle, die medio Maart intreedt denkt te
doen. Ds. Lammerisma wordt afgevaardigd om
bij de gelegenheid de classis te vertegenwoordigen.

Art. 11. Enigle mededeelingen worden gedaan
door den Zendingdeputaat Ds. J. H. Lammerisma.

Art. 12. Roepende kerk voor de volgende
vergadering is Axel A. Datum van vergadering
6 Mei 1913.

Beleefd verzoekt zij u, punten voor 't agendum

Buitenland.

Engeland. Twee en dertig duizend
Zondagschoolscholieren minder!
Uit Engeland komt het verontrustende be-
richt, dat in den jare 1912 het aantal kinderen
dat de Zondagscholen der Wesleyaansche en
Primitive Methodist, van de Baptisten, Presby-
terianen en Congregationalisten bezochten: 32000
is verminderd. Men heeft gevraagd wat daarvan
de oorzaak zou kunnen zijn? Daarop is geant-
woord, dat in de eerste plaats het aantal ge-
boorten afnam. Een zeer treurig teeken des
tijds! Ook meende men, dat sommige jongens
de Zondagschool niet meer konden bezoeken,
omdat zij gebruikt werden voor het verrichten
van diensten bij het Zondagvermaak. Ook al
een bedroevend verschijnsel, vooral in Engeland,
waar men in Christelijke kringen tot over er
trotsch op was, dat de dag des Heeren in hun
land getrouwer gehouden wordt dan overal elders.
Het blijkt, dat vele ouders niet noodig vinden
dat hunne kinderen op de Zondagscholen
godsdienstig onderwijs ontvangen.

Andere zoeken de reden van den achter-
uitgang der Zondagscholen in de „consecra-
(handelingen) voor de onderwijzers, omdat
daarin de groote waarheid dat „zonder
bloedstorting geen vergeving", is niet tot haar
recht komt.

Wederom anderen meenen dat de grondfout
ligt in de bediening des Woords. „Gewoonlijk,
zoo zegt een welbekend spreker, is er geest-
elijke declension (afwijking) doordat het geloof
van den predikant aan het Woord Gods is
ondermijnd, zoodat geheel zijn werk, ook de
leiding der jongelieden, er noodzakelijk onder
lijden moet, en zij er aan medewerken dat
ouders, die vroeger „wél liepen", tegenwoordig
in wereldsche paden wandelen".

Sommigen verlangen dat er verandering komt
in de organisatie der Zondagscholen, omdat het
vertrouwen van de ouders geschoot is.

Maar met dat al duidt het cijfer van 32'00
minder leerlingen op de Zondagscholen aan,
dat er vermindering van belangstelling is in
het geestelijk heil van kinderen en jongelieden
en in het algemeen in de dingen van Gods
Koninkrijk.

Tegenover dit droevige feit staat, dat de
Eugelsche Staatskerk de Zondagscholen die van
haar uitgaan, in de jaren 1910 en 1911 in bloei
zagen toenemen. Het aantal leerlingen op de
Zondagscholen die van de Staatkerk uitgaan,
nam in dat tijdperk met 40,000 toe.

Dit is bemoedigend voor de Vrije Kerken.
Zon het niet kunnen zijn dat de „modern
thought", het modernisme, meer ingang vond
bij de voorgangers der Vrije Kerken, dan bij
de dienaren der Staatskerk? Wij voor ons
houden er ons van overtuigd, dat het subjectivisme
der predikanten van de dissensies of
Vrije Kerken oorsak is, dat de Eugelsche
Satakerk toont meer kracht te kunnen uit-
oefenen dan de Vrije Kerken.

Er is in deze dingen voor ons nog één
hichtpunt en dat is de omstandigheid, dat de
Calvinistische Methodistische kerk in Wales niet
genoemd wordt onder het getal der Vrije Kerken
waarvan het aantal Zondagschoolscholieren achter
uitging.

WINCKEL.

Voer Kinderen.

HET GOEDE DEEL.

XXXV.

NOC MEER.

Weltra werd het duidelijk, dat noch de
vriend van Becker noch hij zelf zich hadden
vergist.

Aan den laatste werd namelijk een rege-
lingsbesluit toegezonden, door hertog Maximiliaan
van Beieren onderteekend, waarbij den
magister von Rothenfels gelast werd het land
te verlaten, en verboden werd er ooit terug te
keeren. Dit besluit was genomen, omdat hij,
ondanks herhaalde waarschuwingen, toch was
voortgegaan de kettersche leer te verbreiden
met het landvolk vergaderingen te houden enz.
Alles tegen het uitdrukkelijk bevel der rege-
ring in.

Wat nu te doen? Tegenstand te bieden was
onmogelijk. Evenmin kon iets verwacht worden
van een verzoek om het besluit te herroepen.
Daarover waren graaf O. to en zijn huiskapelaan
het spoedig eens. Zoo bleef dan niets over dan
het bevel op te volgen, waartoe dien predikant
trouwens niet meer dan een week tijd gelaten
werd. Was hij dan niet vertrokken zoo zou
men hem met den sterken arm verwijderen.

Geluklijk leefde destijds heer Kocuraad nog,
en hadden te Neurenberg, zijn woonplaats, de
Gereformeerden volle vrijheid van godsdienst-
oefening. Tot hem wendde zich graaf O. to, en,
als zoo vaak, niet te vergeefs. Hij verklaarde
sich bereid den uit de Palis verbannen leeraar
in zijn huis te ontvangen en te herbergen, zoo
lang het noodig mocht zijn. Weinige dagen
later reeds vertrok de grijze prediker naar Ne-
urenberg. Droevig en ontroerd was het afscheid,
dat hij van zijn vele vrienden nam. Voor de
meesten was er naar menscheelike brekenlog
vriend ooit op aarde zouden wederzien.

Niet lang nadat de magister afscheid had
genomen, ontving de beletter van Rothenfels
bezoek van twee geestelijke heeren, Jachm
uit Amberg. Zij waren zeer vriendelijk, en zeiden
gekomen te zijn om een schikking te treffen.
Na de vorige huiskapelaan voor goed weg was
moest heer Otto, zoo meenden zij, er maar toe
over gaan een anderen aan te stellen die den
Roomechen godsdienst beled, die nu toch weer
landgodsdienst geworden was. Kon hij echter
hietoe nog niet besluiten, dan moest hij
nogtans afzien van alle pogingen om zijn
onderhoorigen bij het Evangelisch geloof te be-
waren. Voegde de graaf zich naar het verlangen
van den nieuwen landsvorst, dan zou deze, zoo
zeiden de bezoekers, zich ongetwijfeld ook zeer
insuccineel betonen, ja geneigd zijn geheel te
vergeten hoe hij, graaf Otto, indertijd den
koning van Bohemen had gediend en aan diens
bedrijven had deel genomen. Allerlei quaden
waren dan van hertog Maximiliaan te wachten.
Verzet tegen hem was in elk geval onmogelijk.

Graaf Otto vroeg aan de heeren hem een
poot uitlaten te verleenen, dan zou hij het ant-
woord naar Amberg zenden. Toen de bezoekers